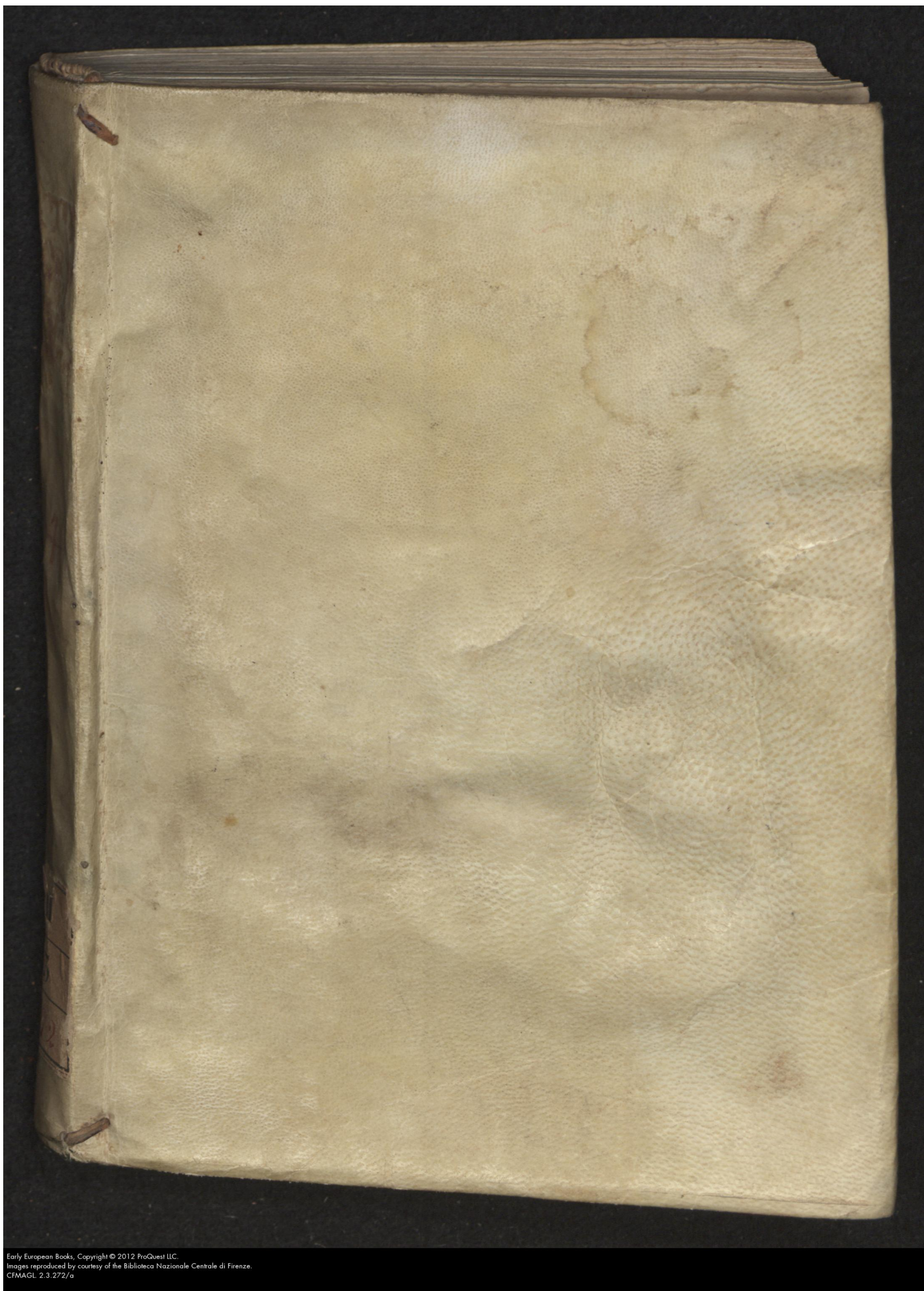
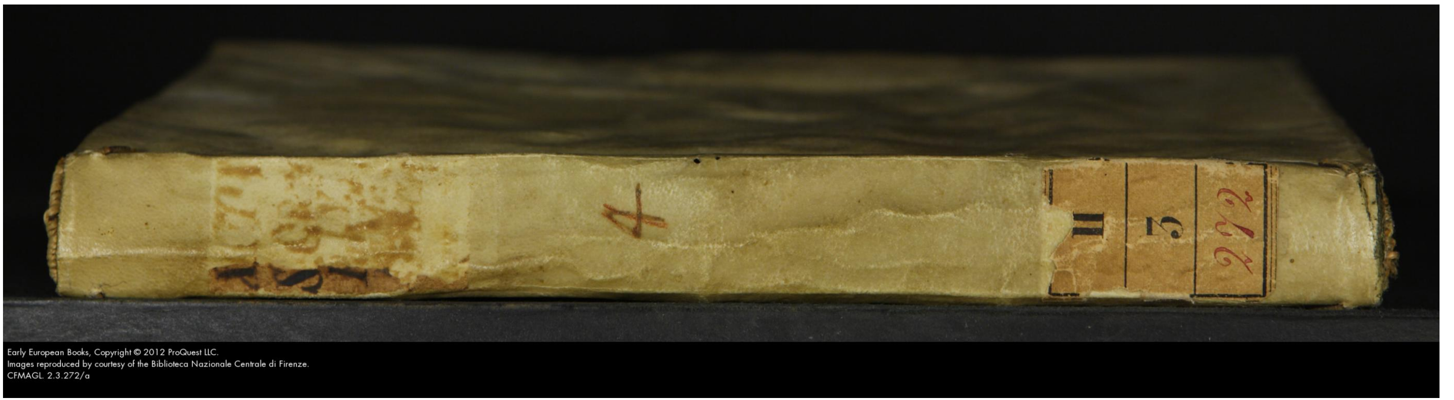
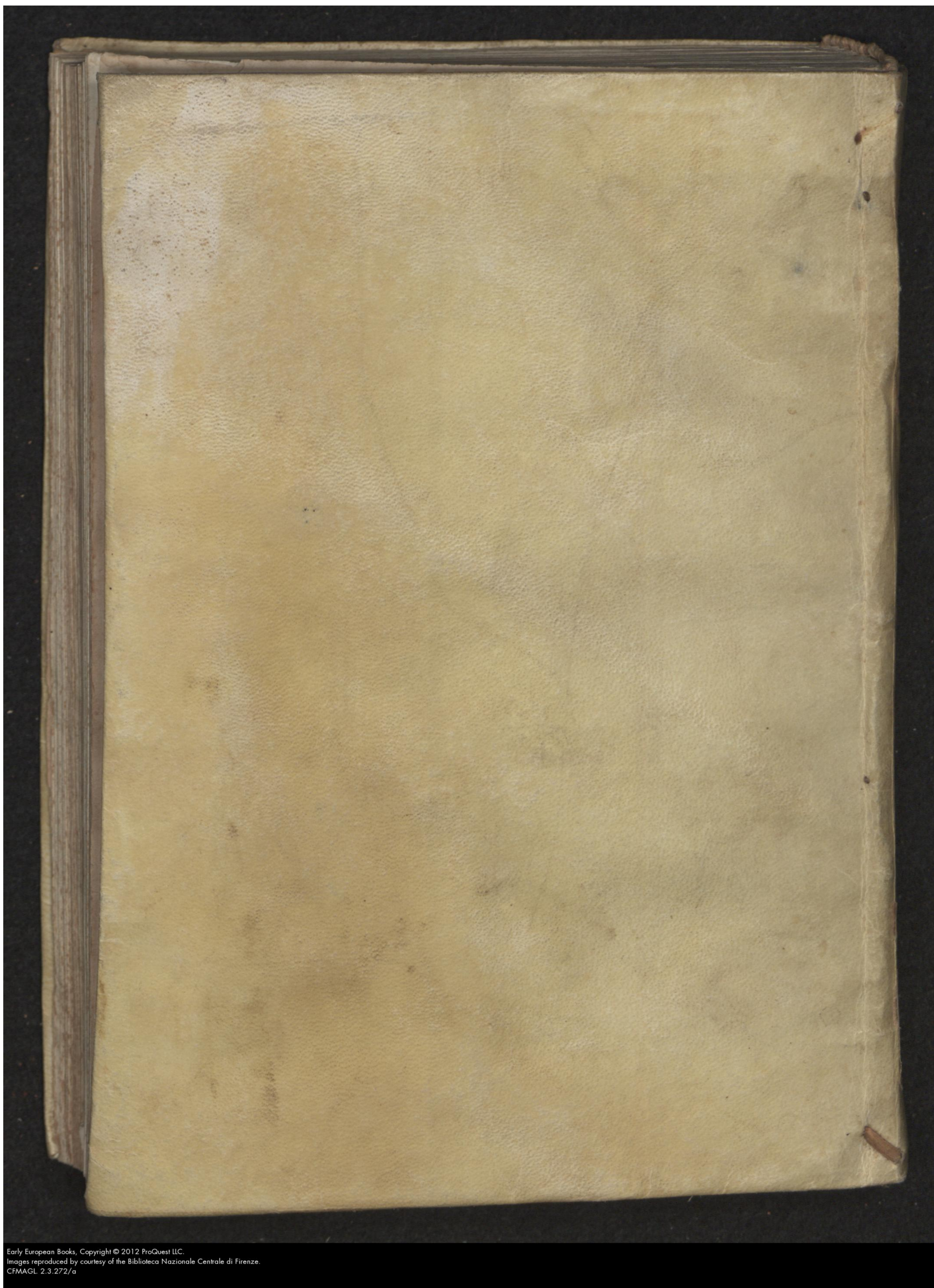

MVSAE
GENIALES.

MVSÆ GENIALES

Eminentissimi, & Reuerendissimi Principis

VOLVMNII CARD. BANDINELLI

PATRIARCHÆ CONSTANTINOPOLITANI

NEC NON

SS. D. N. IN PROVINCIA ROMANDIÆ

DE LATERE LEGATI

TRIVMPHVM DECANTANTES.

CÆSENÆ, Ex Typographia Nerij. MDCLXI.

Superiorum permissu.

Eminentiſs. & Reuerendiſs. Principi

VOLVMNIO S. R. E.

CARDINALI BANDINELLO

Patriarchæ Conſtantinopolitano,

Nec non

SS. D. N. ALEXANDRI VII.

In Prouincia Romandiæ

DE LATERE LEGATO

VIGILANTISSIMO

D. ISIDORVS MORATINVS FEL.

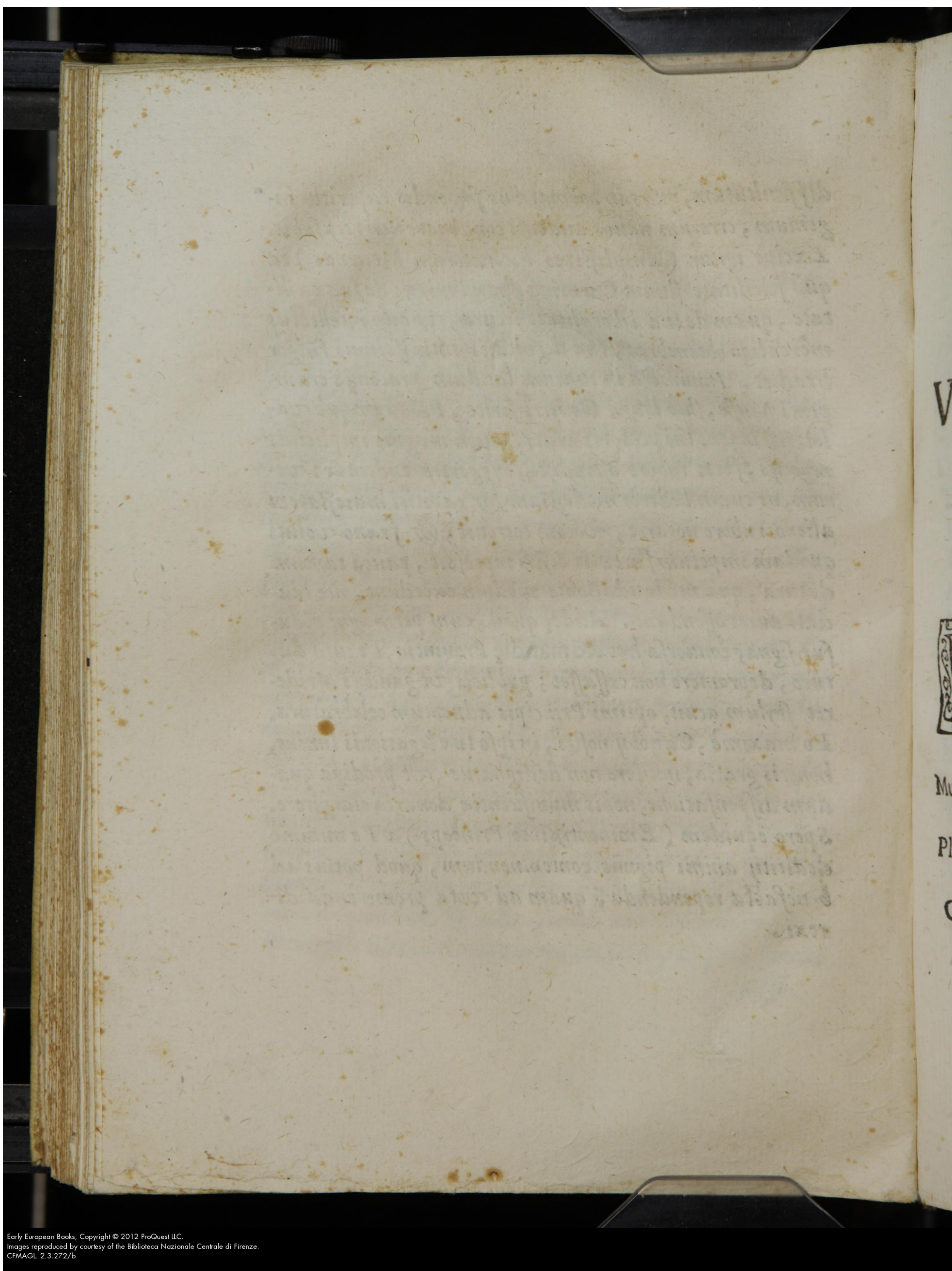

Am diu (Eminentiſsime Princeps) animo volutabam, quod noſtræ erga Te obſeruantiæ monumentum, tuæ benignitati haud ingratum, meæ quoquè tenuitati non impar, erigere potuiſſem: Id enim tua in noſtram Congregationem beneuolentia, & in me

me contestata beneficentia summopere postulabant. Non iniucundum fore putaui Poëticis tua gloriosa facinora modulaminibus illustrare, & heroicis Musarum cantionibus, phrygio veluti opere exornare, ne, quæ æterna digna recordatione censentur, temporis obliteraret edacitas: sunt enim tutius Heroum facta nobilibus consignata Carminibus, quam parijs intexta cælaturis, nam versus vtranq; Mundi plagam peruagantur longè latèq; rerum famam vbiquè laturi; cum lapides immobili quadam in statione permanentes vnius tantum regionis faciem, populiquè figuram, defixa ostentatione aspiciant. Sunt igitur verè carmina Principe digna, quæ nec Imperatoria dignitas, nec Ducum Triumphi despexere. Hinc Magnus ille Macedonum Rex, & Urbis vniuersi terror Alexander, felicem apellasse Achillem, refertur, eo quod Homericis carminibus meruissent illius gesta celebrari. Et alter Philosophiæ Princeps Plato, facultatem, quæ mores componendi leges statuit, in Poëtarum sententijs fundamenta iecisse asseuerat. Illud autem non me fugit, oculatißimo Musarum Apollini, mei intellectus tenebras aperire; quandoquidem, & si scientiarum ferè omnium notitiam ingenio tuo familiarem esse certè sciam, illam tamen carminum Tibi præcipuè congenitam edita opera testantur Veruntamen insulsam Poësim intrà Regales tuæ comitatis aditus Te admissurum tua (Eminentißime Princeps) Clementia certiorem me fecit, vt potè gnarus

diffi-

difficultatum, quas in poëmatibus fingendis experitur ingenium, errorum næuos audenti condonare non recusabis. Excipe igitur (Amplissime litteratorum Mecœnas) ea qua facilitate fluunt Carmina, haud minus de sua exilitate, quam de tua liberalitate secura, vt quæ intellectus mei caligo obtenebrat, tuæ dignitatis nitidissimus fulgor irradiet. Innumera in tuarum laudum præconijs erumpenti Musæ, siuè longa Generis series, Proauumquè valor; seù ingens tui pectoris ardor, quem magnis implicitus negocijs, forti robore ostendisti, suggerere videntur: verum, ne tuam læderet modestiam, & canitiei maiestatem alieno rubore notaret, vocem coercuit, & fræno veluti quodam impetum furentis oestri repressit, pauca tantum datura, quæ nec laudationis modum excedunt, nec laudati aures offendunt. Adde, quod, cum permagni plausus signa, vniuersa hæc Romandię *Prouincia, Te iura daturo, depromere non cessasset; publicis vt gaudijs arrideret stylum acuit, optimi Principis aduentum celebratura. Eo maximè, Cœnobij nostri, in ipso tuæ legationis limine, honoris gratia, inuisere non dedignatus, vt prodiga quadam dispensatione, nobis munificentiæ donaria elargirere. Spero equidem (Eminentissime Princeps) à Te minimè dedititij animi pignus contemnendum, quod potius ad benefacta rependenda, quam ad vota promerenda direxi.*

Eminentissimo, & Reuerendissimo

PRINCIPI

VOLVMNIO

CARDINALI BANDINELLO.

Vminibus legi festiuæ vt gaudia pompæ,
(Magne Heros) Famæ quæ cecinere tubæ;
Gliscit Hiantæas mens sollicitare puellas,
Atq; nouos merita texere laude modos
Multa quidem insomnis septus caligine noctis,
Audaci curæ suggerit ingenium.
Plurima iudicium mentis perturbat imago,
Perquè lares animi plurima turba volat.
Calliope fer opem, dixi; da carmina Vati,
Dulciloqua audentis dirige verba Chely.

En confuſa manent temeraria plectrą loquelæ;
Tantalus in medijs ceù ſitit alter aquis.
Muſa preces blanda citò combibit aure rogantis,
Et mæſto Vati talia voce refert:
Tanta ne te ingenuæ rapuit fiducia mentis,
Principis vt celſi facta ciere putes?
Buccina vix magni laudes inflata Maronis,
Mæonidæue furor prouehit eximias.
Quid tenui Heroas tentas numerare cicuta,
Romuleis auctum tum Genus imperijs?
Aptius in paruis ſcrobibus Maria alta recondes;
In modica & melius mole Giganta dabis.
Aude cuncta tamen; cupidis Fortuna ſecunda eſt,
Sæpius audenti ſufficit eloquium.
Adde, quod Herois veneranda modeſtia creſcit,
Deſpicit haud laudem ſit minor illa licet.
Principis ipſorum ſunt æmula corda Deorum,
Quos votiua Nurus ſępè tabella premit.
Incipe Pierios plectro recludere fontes,
Iam tua in auxilium Calliopea ruit.
Vocibus his vires auxi, repuliq; timorem,
Suſtinuiq; noui facta referre Patris.
Ne temnas Heros, deuoti pignora cordis,
Exigua en magnum mole fatiſcit opus.

POE-

POESIS.

ROmulea nuper Phœbus qui fulſit in Aula,
Iam, Cæſena, tuas rutilo pede proterit oras;
Præſulis illuſtrans aduentu culmina Mauri,
Monticolæ cupidus miracula viſere Matris.
Gaude, terra ferax, quam nobile nectar Iacchi
Ditat, & alma Ceres, Pomonaq; frugibus aureis.
Quod latijs fleuit ſenior Tiberinus arenis,
Deſeruit dominam cum *Bandinellius* Vrbem,
Tu fruere, inuideat quamuis tua gaudia Tybris.
Læta Cohors Dryadum placidis immixta Napæis,
Feſtiuas ducant per florida rura Choreas.
Huc Heliconiadum properant ſimul Agmina, cantu;
Carminibuſq; nouis *Volumni* nomina iactent.
Quin Deus aurato pellit, qui pectine chordas,
Dirigat audaces tunſa teſtudine voces.
Tractat hic Aſtreæ lances, & Iudicis enſem,
Vt Numa; non illum veterum prudentia vincat.
Moribus vt facilis; tamen haud grauitate Catonis
Triſte ſupercilium imperterritus inuidet Heros,
Plectere ſi iubeant leges malè facta Reorum.
Faſcibus inſignis ſeriem deſpectat Auorum,
Quos meriti ſplendor ſacri deuexit ad Arcem
Imperij, geminum nutu quod temperat orbem.
Dinumerat Trabeas, tituloſq;, Duceſquè, Tiaras,

Innumerosq; Patres, laudatæ gloria stirpis.
Suspirat iam Sena suum gemebunda Clientem,
Sena parit superi quæ sceptra Vicaria Regis.
Haud minus Arnus vbi florentem intersecat Vrbem,
Sustinet, & dorso varij curuamina Pontis,
Altorem Magni fluuiali murmure Ephebi
Fleuit, & Amnis aquas mæstus conclusit in vrnis.
Moribus instructus Magnus crescebat Alumnus
Hoc duce; Maiestas, pietasquè in mente tenella
Gliscebant Pueri, prima surgente iuuenta.
Dicta profunda Sophum prudentis ab vbere suxit
Volumni: superasset Auos licet ipse futurus,
Tertius Hetruscæ *Cosmus* Regnator arenæ.
Fixerat in Iuuenis Clementia pectore sedem,
Quam facundo *Bandinellius* ore serebat.
Decoquere edocuit flagrantes corda fauillas,
Mitius vt valeat rigidos componere vultus,
Quos furor, & rabies, Generisq; superbia menti
Suggerit, vt primum Princeps pubescit in æuum.
Quam iuuet exemplo populos, totamq; Cohortem
Instruere, indictæ pariter se subdere legi.
Principis acta suæ fiunt nam regula gentis.
Religio quantum Regali in fronte renidet.
Hæc monita Altoris iuuenilia corda bibebant
Mediceæ sobolis, Tusci spes vnica Regni.
Haud aliter Chiron mentem direxit Achillis,

Semi-

Semina virtutum tenera ſub mente recondens;
Seu ſpumantis equi doceat frænare lupatum;
Siuè ferire manu, iaculumq; vibrare volucre;
Vel penetrare feras, per inane volante ſagitta;
Belligeros aut poſſe animi ſimulare furores,
Eloquioq; feros Martis ſedare tumultus:
Talia Fama viris aperit diffuſa per orbem,
Perq; vias omnes Solis fit Nuntia veri.
Fortè ſuper ripas Rubiconis feſſa ſedebat
Virginibus comitata ſuis; clangore tubarum,
Numina cuncta vocat latos diſperſa per agros.
Ille inquam Rubicon, noxæ qui conſcius olim
Cæſaris, exitium cognatis intulit armis.
Aure ſonum poſtquam ſtrepitantis Virginis hauſit,
Lætitiæ cauſam cupienti quæritat ore.
Fama refert: Rubicon memorandæ gloria dextræ,
Ne mirere tuis clangor ſi perſtrepit vndis,
Iam noua voluuntur reuocatis tempora ſæclis,
Excitat extinctos cum *Bandinella* Triumphos
Gens, & *Volumni* virtus ſua præmia tollit.
Chriſtiadum Rector trinum cui Romula ſertum
Regna parant, huius nomen miratus, & actus,
Purpureos inter Patres, ſacroſquè Quirites
Annumerat, Romæ toto plaudente Senatu.
Huc veniens tandem Populis ſolatia præbet,
Principis haud partes, Patris at mage nomina iactans.

Audijt vt Numen velatus arundine crines,
Rorantem dextro mulcebat police barbam,
Atq; auidus roſeo Famæ pendebat ab ore.
Mox ait, ò Virgo, nullius neſcia facti,
Dic age geſta Patris; primaſq; ediſſere cauſas,
Cur & Alexander meriti cui lumina ſolum
Arrident, citius *Volumnum* ad ſydera vexit.
Rettulit illa: prius totum Arbiter Æthera lucis
Alitibus peraget, quam cuncta reuoluere poſſim
Acta viri, Generiſq; ortus; tibi pauca recludam.
Cum Dea Romulidum hauſiſſet mea dicta fideli
Peruulgata tuba, inuicto ſub corde coëgit
Omnia, & Herois ſuccenſa exarſit amore.
Tecta Quirinalis tetigit, ſacroſq; Penates,
Qua Pater Auſonidum cum Maieſtate ſedebat,
Aurea purpureo contrectans ſceptra lacerto:
Alme Parens, inquit, noſtræ quem cura remordet
Vrbis; ſi exoptas veteres reuireſcere dotes,
Olim priſca tulit quas Mundo Turba Quirini,
Scilicet vt redeant Fabij, doctiq; Catones,
Tullius in Tyrio facundus ſplendeat oſtro,
Muſarumq; cliens peperit quem florida Manto,
Ne inuideam rediuiua meos, te Principe, Ciues,
Qui poſt fata etiam vixere, ſuperſtite fama:
Celſa fouet dignum Florentia pignus honore;
Inuicti eſt generis, præcelſi & Stemmatis hæres,

Medic.

Mediceæ Sobolis Custos, ritusq; Magister,
Gloria Senarum, veræ Virtutis Alumnus,
Quem tibi amicitijs olim concordia morum
Iunxit, & ingenij sociauit fœdere proles.
Quale decus nostræ, Pater optime, cesserit Vrbi,
Illustret propria Sanctum si luce Senatum,
Fulgeat, & sacro Regalis sanguis in ostro,
Mira ferens documenta viris, Gentiq; togatæ,
Moribus exemplum prębens, Aulæq; leuamen!
Ipse & Alexandros iactat *Volumnius* Heros,
Quos Vaticanis dedit Arcibus inclyta Proles
Bandinella, virum nulli virtute secunda.
Fregit Alexander lacerantes Tertius artus
Religionis, & inconcesso schismate Petri,
Tergemino supremę inhiantes Sedis honori,
Emeritę tu ergo Sobolis da surgere Nomen;
Pontificis magni felix obliuia terge
Successor, dignus tanti tum Nominis hęres,
Septimus inter Alexandros si Regna gubernas
Romulidum, sed laude prior sup rabis Auitum
Splendorem, famamq; tuam super Æthera tolles.
Cecropidum dotes, latijq; in mente coërcet
Dogmata *Volumnus*, cunctas & Palladis artes;
Quodue Solon docuit, quod Bartolus addidit ęquis
Legibus, & miro vulgauit Codice Baldus.
Fonte nouem sacro quod potauere sorores,

Quidquid & vmbriferi docuere Theatra Lycei,
Vnde Stagira vagæ promebat dogmata linguæ.
Paret Alexander dictis, quæ Roma loquela
Protulit ambrosia: acciri iubet ocyus vnum
Heroi qui iussa ferat, qua Principis Arces
Medicei surgunt; vbi *Bandinellia* virtus
Explicuit mentem sublimi laude capacem.
Mæstitię nubes Cosimi perstringit ocellos,
Illius vt Rector Tuscis excedere Regnis
Decreuit, promptus summo, & parere Parenti.
Nec tua, Ferdinande, minus præcordia mæror
Sollicitat, simul amissum flet Curia Patrem.
Conscia sicq; suum Florentia planxit Achatem
Floraq; suffudit męrentia lumina lymphis,
Despexitquè vagos disperso crine colores.
Arnus at insolito quatiens sua Tecta fragore,
Mille trahit madidus largo suspiria fletu,
Contemplatus Equi *Volumnum* terga prementem:
Perge, ait, ò felix Hetruscæ gloria Gentis.
Vaticanus apex solitus iam cedere stirpi
Sceptra tuæ, eximios tibi præparat Vrbis honores.
I, nunc exuuias Tyrio saturare veneno;
Curre, & Alexandros altis successibus auge:
Dixit, & ora tegens vastis se se occulit vndis.
Audijt armipotens venientem vt Roma Clientem,
Obuiat huic subito sublimia ad Atria ducens,
Qua

Qua Patris ora Thronus gemmarum luce laceſſit,
Iuraq; Romuleis dat legifer vndè Cateruis,
Supplicibus Populis Crucis & donaria confert.
Pontificis vultus ſpectabilis Hoſpes adorat
Pronus, & infigit venerandis oſcula plantis.
Porrigit Antiſtes dextræ ſed dona iacenti,
Atquè Palatinæ mox illum præficit Aulæ.
Mutua ſolantur conſortia corda loquentum;
Hoſpitis atq; ingens rapuit Prudentia mentem
Patris, & illius ſub pectore dicta recondit.
Iuſſerat interea contexere Roma Puellas
Carbaſeum famulas cunctis mirabilem amictum.
Virgineus tenui diuiſit acu, arte magiſtra
Cętus opus, ſtructis medio ſubtegmine telis.
Fingitur hic ſtudio pretioſa lacinia dextræ,
Quæ per multa trahens meditata foramina filum,
Exprimit, ingenio rectore, Inſignia Gentis,
Bandinella dedit quam ſtirps per ſæcula multa,
Progenies hominum titulis, armiſquè ſuperba,
Quam toga, quam pietas, animi, & Clementia vexit.
Innumeros Equites niueo pars margine limbi
Finxerat, alma quibus Victoria tempora lauro
Vinxit, vt hoſtiles ferro ſtrauere Phalanges.
Hic & Alexander ſolio delatus eburno
Tertius, innumeris ſcintillat cinctus Alumnis,
Ad cuius Diadema pedes poſuere Rebelles,

Diſ-

Dissona turbarat quorum discordia pacem,
Schismate dum cupiunt verum subuertere Patrem.
Illa triumphalis cælat solemnia pompæ,
Cum Vaticanas victor remeauit ad Arces
Hoste triumphato, notus iam Pastor ouilis.
Te quoquè Dædalea, *Volumni*, sculpserat arte
Turba puellaris, quem pignora trina sequuntur,
Ingenium, & niueos mores imitantia Patris.
Mox pinxisset acus radiantem murice frontem,
Lineus at candor Sarranum respuit ostrum.
Qua potuit, sed parte manus tibi signa Galeri
Aptat, & exuuias ingenti syrmate ducit.
Pars quoq; tergemino decorat tua stemmata serto,
Supremi, nec vana reor, præsagia Regni,
Quę longæua Themis cecinit, quæ Tuscus Aruspex;
Quę Dodoneæ quercus prompsere columbæ.
Venit vt alma dies totum celebranda per orbem,
Christiadum Domino placuit qua prodere Genti
Pectoris innocui sensus, Sanctumquè Senatum
Illustrare viris meritorum sidere claris.
Aurorę roseos maturat Cynthius ortus,
Impatiensquè morę rapidę dat lora quadrigæ,
Tybridis, vt festis faueat splendore corusco,
Aëris vmbrifera flammarum nube fugata
Verbere, vt exhilaret lætantem lampade Mundum.
Pontificis Proceres Palatia celsa frequentant.
Qua-

Quadrijugis inuecta rotis Gens cuncta Galero
Insignita rubro, Mundi, fideiquè columna,
Tecta Quirinalis scandit, stipata Cateruis.
Tunc Pater Orbis Atlas, triplicem qui sustinet Axem,
Cardineis addit *Volumni* Nomina fastis.
Sic Vaticana fulges, ò Præsul, in Aula,
Murice præcinctus Princeps, ostroq; decorus.
Bosphorus Eöę dederat tibi munera Mitræ,
Dum Patriarcha subis primos Orientis honores.
Quanta feres Populis Vrbs quos Byzantia nutrit
Dogmata barbaricis, blandæ si mella loquelæ
Sugere, siuè tuos mores spectare daretur!
Tempus erit cum Sancta Fides vulgata per Orbem,
Threijcij tandem contundet colla Tyranni,
Grexq; ad ouile redens Mahometis dicta refellet.
Hæc Roma; & Tyrio mox obtulit illita succo
Vellera, multiplici sulcata & carbasa ruga.
Sic & Alexandri candentem dextera frontem
Murice contexit, sacri ornamenta Senatus.
Protinus innumeræ reboant per compita voces:
Aenea terrifico feriunt tormenta boatu
Sydera; Templa melos implet dulcedine summi
Numinis, vt vocum Cætus discrimina soluit.
Nocte sub obscura stellas funalia vincunt,
Irradiantq; Domos imitantes fulgura flammæ,
Quas vibrat arte volans vastum per inane Cometes.

Vrbs accenſa facis nimio ſplendore coruſcat,
Turribus inquè altis ardens fax aſtra figurat.
Euomit accenſos radio crepitante vapores
Machina, miſſilibuſq; tubis ſuper euolat Axem,
Deciduoquè ruens flammarum depluit imbre.
Omnia dum culto Rubiconi rettulit ore
Fama, Cohors hominum iam cernitur eminus ingẽs,
Diua, Senex, inquit, venientibus omnia pande,
Vt iuſtæ Domino laudis præconia ſoluant.
Dixit, & omniuagas extemplo concutit alas
Virgineis ſociata Choris; Rubiconis arenas
Deſerit, atq; nouis defert ſua gaudia terris.
Cominus vt vidit Sapin, Senamq; vetuſtum,
Nympharumq; manum, quæ tramite Flumina totò
Proſequitur, Senior Turbæ ſic obuius, infit:
Salue, Progenies magnorum pulchra Deorum,
Syluicolę ſeù Semidei; ſeù Numina aquarum,
Queis regere ęternas Neptunus contulit vndas,
Æmilięquè ſolum blando exhilarare fluento.
Mille tubis iactat ſuper Æthera Fama Parentem,
Qui regit Imperio noſtras nunc legifer Vrbes,
Vt nouet excurrens ſęclum meliore metallo.
Ferte pedes, pulſate ſoli ſimul ęquora, Nymphę,
Principis & merita dotes celebrate Camęna.
Quidquid in irriguis concreſcere cernitis hortis;
Quidquid & in noſtrę pubeſcit margine ripę,
Quid-

Quidquid alit vitreis in lymphis Turba natantum,
Seligat officiosa Cohors, sint debita nostro
Munera Rectori, totum cui obtemperat Agmen.
Dum Studiosa Phalanx Rubiconis iussa facessit;
Nobilior cunctis, vulgus quam nominat Ægle,
Dulcisona cantus soluit modulamina voce:

Plaudite Heroi comites Puellæ:
Verberet campos pedibus tenellis,
Præsulis Nomen geminetquè iunctim,
Agmen amicum.

Ille Romano radians in ostro,
Iam Comas Phœbi superat nitore
Moris, & prudens animo, Catonis
Pectus obumbrat.

Tybridis cedant veteres Alumni,
Quot quot & docti numerant Achiui;
Non hic inuidit Ciceronis aureę
Flumina linguæ.

Prole ditarunt thalami pudici
Coniugis celsæ genus vt superbum,
Principis nostri cecinere Hetrusci
Talia Vates:

Crescite excelsi Pueri, parantur
Sceptra nam vobis Proauum potentum,
Quos iubar traxit meriti, ad suprema
Regna Quirini.

Tem-

Tempus en tandem reuoluta vexit
Orbita audacis Phaëtontis, vndè
Imperat virtus retulitquè primos
Orbis honores.
Ecce *Volumnus* redimitus ostro,
Inter augusti Proceres Senatus
Iam sedet, nostras, sapiens & oras
Lege coercet.
Ter caput cinget gemina corona,
Pastor vt sacri pecudes ouilis
Diriget dextra reprimens Auerni
Ora potenti.
Non amor fului maculat metalli
Pectus Herois, pelagi nec apta
Concha thesauris, timor ast Olympi
Corda remordet.
Damna non Ciues timeant bonorum;
Spem viro haud ponat viduata Coniux;
Iura cernentur sinè fraude cunctis
Nemine spreto.
Pax solum late peragrabit omne;
Prædo nec pingues populabit agros;
Martis hic sæuos reprimet furores
Vindice dextra.

Ergo

Ergo Nympharum Cunei fauete
Vocibus lætis, fidibusquè gratis:
Numina vndarum Domino supremo
Munera ferte.

Finierat: syluarum cum glomerantur Alumnæ,
Prata vago postquam spoliarunt germine iunctim;
Sicut Apes, Hyblę per florida rura vagantes,
Narcissi hic lacrimas; illic dumeta rosarum
Ore legunt, dulci fabricant & nectare cellas.
Haud aliter tenero decerpserat vngue Caterua
Veris opes Dryadum munus latura Parenti
Qui nouus Æmiliæ Legatus Regna gubernat.
Ite, senex inquit Rubicon, date iusta Tributi
Dona Viro, placidę flectant sibi colla Napeę.
Cęsaris ò vtinam nostri superire Triumphos,
Sit potis, exuperans felici culmina rupis
Omine Tarpeię, cuncta iam gente subacta.
Nestoreos annos vincat tardante senecta,
Incolumnisquè dies inuicto robore ducat.
Sic ait, & vitreis caput occultauit in vndis.

SOL BANDINELLVS.

Epigramma I.

QVi regit Æmiliæ legis nouus arbiter Vrbes,
Ipſe tuum vincit, Phœbe ſuperbe, iubar.
Sydereum veſtis rutilis ſplendoribus Axem;
Hic meriti immenſo ſpargit in orbe faces.
Flammigera totam fœcundas lampade terram;
Mentis at hic hominum pectora ditat ope.
Exhilaras tu corda vijs ſpatiatus Olympi;
Virtutum hic Heros lumine corda beat.
Tu potis es nitido diſpergere nubila crine,
Mæſtitiæ nubes Pręſulis ora fugant.
Tu fulgore facis gemino commercia Mundo;
Hic pacis copulat fœdere corda virum.
Tu ſine telluris diſcrimine Regna gubernas;
Hic ſancti populos munere Iuris alit.
At caput ipſe licet radiorum cyclade cingas,
Attamen Ecclipſis ſubderis imperijs:
Nomina dum tanta *Volumni* luce coruſcant,
Haud vmbræ poterit gloria nube tegi.

IRIS.

Epigramma 2.

EXplicat innumeros Thaumantias ore colores,
Cum superi tandem detumet ira Patris.
Fœderis hinc index Iris, Pacisquè sequestræ
Creditur, vt vultu versicolore nitet.
En noua miratur nostris in finibus Iris,
Quam *Bandinelli* progenuere Duces.
Belligeri si stemma quatit monumenta furoris,
Mens pacata tamen Martia signa fugat.
Pacem corda, reor; produnt insignia bellum;
Mitis vt innocuis; præparet arma reis.

ATLAS.

Epigramma 3.

IMmanes humeros grauibus cum flexit Olympi
Ponderibus, ſuperum limina rexit Atlas.
Cardineus validæ ſupponens robora mentis
Imperijs Heros, pondera nulla timet.
Portitor ęthereus, preſſus grauitate Polorum,
Viribus Herculeis aggerat ipſe ſuas.
Bandinellus Atlas Alcidis reſpuit artus'
Qui nec tergemini deſpicit Orbis onus.

CATO.

Epigramma 4.

QVæ metuenda Cato Genti præcepta togatæ
Contulit, *innocui* ſunt monumenta viri.
Moribus, eloquio, dextra, virtute triumphat,
Æternumquè ſolo fama Catonis ouat.
Volumni dotes Tybris ſpeculatus, & actus,
Exclamat ſtupidus: redde trophea, Cato.
Moribus, omnigeniſquè Heros virtutibus auctus,
Dat faciles vultus: ipſe ſeuerus eras.

NVMA.

Epigramma 5.

RElligione Numa innumeras ſub lege coëgit
Gentes; perdomuit, ſic pietate viros.

Volumnus populos Aſtreę examine fręnat;
Blanditur meritis; at ſcelus enſe luit.

Gaudeat ergo ſolum, Saturni Regna recurrunt,
Dum meliore fluunt ſæcla nouata Numa.

HER-

HERCVLES.

Epigramma 6.

STernere monſtra fuit victricis gloria dextræ
Herculis, & *Diti* diripuiſſe Canem.
Fœdere diſcordes animos at iungere plus eſt,
Irarumquè truces perdomuiſſe faces.
Has ſerit in niueo dotes *Volumnus* agello
Pectoris, vt placido mulceat ore viros.
Aſtra ſed ille ſubit deluſa fraude Nouercę,
Inter ſydereas emicat atquè faces.
Credula Fama ſile: veterum mendacia pone:
Aſtra dat haud robur, ſed pietatis opus.

Epigramma 7.

MArtis Alexander ſubiecit Regna furore;
Anguſtuſq; animo circulus Orbis erat.
Addidit huic Magni virtutis adorea nomen,
Victori vitam, nec rapuere rogi.
Vicit Alexander, quem *Bandinellia* Proles
Gignit, Pellæi pectora magna Ducis.
Inſidias fœdi ſtrauit nam Schiſmatis, enſe
Chriſtiadum, & ſolus ſedit in Vrbe Pater.
Sic hoſtes domuit, geminumquè coërcuit Orbem;
Maximus hinc vaſti ſeptrifer Orbis erat.

De duobus Alexandris Septimo scilicet, & Tertio Pontificibus Max.

Epigramma 8.

RExit Alexander latias cum Tertius Arces,
Restituit Petri diruta vela Rati.

Septimus ast alter *Volumnum* prouehit ostro,
Extinctum, factis, vt renouaret Auum.

Magna dedit primus, fert at maiora secundus,
Pro Petri doctus reddere Puppe vices.

Magni Hetruriæ Principis Heroi BANDINELLO *cura demandatur.*

Epigramma 9.

HAuriat vt primæ Magnus documenta iuuentæ
 Hæres, *Volumni* iussa verenda subit.
Mens auget senium, Iuuenis dum membra virescunt,
 Tutius vt sensus, quàm sua Regna premat.
Sic pietas, probitasq; simul dominantur Ephebo,
 Regiaquè enutrit Gratia corda triplex.
Rectoris videas, fuerit Prudentia qualis,
 Principis ingenium sit docuisse satis.

Ad Romanam Curiam à Summo Pontifice accitus magnis ibidem honoribus, & oneribus afficitur.

Epigramma 10.

DEſerit vt Charitum Colles; Arniq; beatas
Delicias Heros, Romula Tecta ierit.
Præbet adoratis, ſupplex vix oſcu la plantis,
Volumni, & tota fulget in Vrbe iubar.
Nam meriti paribus cumulatur honoribus ardor,
Credita magnanimo ſuntquè ſecreta viro.
Munera magna decent animum omni mole capacem,
Cui graue, nec pondus, ponderis inſtar erit.

Byzantij Patriarcha creatur.

Epigramma II.

THreijcius qua regnat Herus; qua Marte Tyrannus
Barbarus inceſtat littora Chriſtiadum,
Bandinelle, pio redimis Diademate frontem,
Perfidus ipſe licet Thrax populetur opes.
Tu Patriarcha vices ſumis Paſtoris IESV,
Cuius in ardenti nomina corde geris.
Sæcla tamen venient, paucis labentibus annis,
Cum ferus oppreſſum linquet ouile Lupus.
Iſmarus & patrium tandem deprenſus amorem,
Patris ad eloquium mox pius hoſtis erit.

Sacro Purpuratorum Senatui adſcribitur.

Epigramma 12.

SPlendet in Auſonio Sol *Bandinellius* oſtro,
Romulidis meriti dum munimenta refert.
Crinales capitis cernis radiare pruinas,
Et dare purpureis lilia mixta roſis.
Pectoris hæc candor virtutum lilia fouit,
Quæ Vaticanas progenuere roſas.
Vna Parens Orbis miracula Roma recondit;
Fer Romæ meriti lilia: ſume roſas.
Sume roſas ergo, *Volumni*, dona Galeri;
En, mirum, veris gaudia gignit hyems.
Gignit hyems tibi nempè roſas, vergente ſenecta;
Virtutis ſenio ſic reuireſcit Honor.

Lega-

Legationis in Prouincia Romandiæ munere fungitur.

Epigramma 13.

QVa Maris vndiſſonos fluctus turrita Rauena
Adſpicit, Æmiliæ Pentapolimquè regit;
Suſtinet Imperij docilis Clementia faſces
Volumni, & blandis legibus ora ligat.
Tam benè inoffenſo torquens examine lances
Dextera, Iuſtitiæ credimus eſſe manum.
Principis hinc populus ſic iuſſa faceſſere gaudens,
Sub iuga liberius viuere poſſe putat.

De eximia eiusdem Principis solicitudine in profligandis Grassatorum Cateruis.

Epigramma 14.

ARtibus Autolyci anfractus Turba viarum
Occupat, obductas vt populetur opes.
Namq; peregrinis insultat Gentibus, audax,
Ceù Lupus innocuas cum sequeretur oues.
Non tulit hæc Princeps, totis nam viribus hostes
Disijcit, & pœnis, supplicijsquè petit.
Non iuuat externas Prædoni quærere terras;
It Patris ingenium quo nequit ire manus.

Idem Argumentum.

Epigramma 15.

TVrba giganteas iactans erratica vires,
Per iuga, perq; vagas apparat ire vias.
Fraude laborantis Penetrale euertit Agrestis,
Constringitquè truci compede sæpè viros.
Talibus occurrit vis *Bandinellia* damnis.
Grassantesquè pia corripit arte viros.
Hostibus insidias valido nam corde tetendit,
Hinc rapiens, rapitur retibus ipse suis.

CORONÆ

Eminentiſs. & Reuerendiſs. Principi

VOLVMNIO BANDINELLO

CONTEXTÆ.

Ieridum, Dryadumquè Chorus, vt aliquod beneficentiſſimi animi proderet tibi (Eminentiſſime Princeps) argumentum, hanc ex tuis virtutibus conſertam Coronam offert. Hoc tuæ immortalitatis ſit perpetuum monumentum, ſemperq; tuum Auguſtiſſimum Nomen in hominum memoria vigeat, tequè euehat ad ſolium, in quo debito iure tergemino ſerto merita tempora coronentur.

CO-

CORONA I.

INgenuum pectus mitis Clementia adornat;
Magni dos Regis, fertur, & esse prior.
Hanc lux punicei sub muricis occulit ostro
Bandinella, viris qua dare iura valet.
Texite Sicelides Diuæ huic præconia laudum,
Illius & niueis nectite serta comis.
Fama, per immensas Herois Nomina terras
Euehe; sit merces Orbis & imperium.

CORONA II.

FAma per immensas *Volumni* Nomina terras
Euehe, sit merces Orbis & imperium.
Haud impar humeris onus, imperet vndiq; Pastor,
Quam facilè hic regeret Pastor ouile Dei.
Sit pius, & sapiens Orbis qui torquet habenas;
Maius at est animum flectere posse suum.

CORONA III.

SIt pius, & Sapiens Orbis qui torquet habenas,
Maius at est animum flectere posse suum.
Discordes sensus concordi fœdere Rector
Iungere solicitet; se prius ipse regat.
Æstuat irarum flammis; hinc corda voluptas
Allicit; hinc odium libera corda ligat.
Omnia componat, recta ratione Magistra,
Mox sedeat Princeps aurea sceptra tenens.
Sic renuat seruire sibi cum prona libido
Imperat; hic Rex est, qui sua corda domat.

CORONA IV.

SIc renuat seruire sibi cum prona libido
Imperat; hic Rex est, qui sua corda domat.
Hinc *Volumnus* ouat sedatæ mentis in aula,
Dum regnat Dominus, noscat vt esse Pater.
Nunc blandus monet; hunc terret mox frōte minaci,
Intentans pœnas, ora proterua ferit.
Qualis Apis iactans dulcedine mellis, acumen;
Munere sic Princeps, & regit ense viros.

QValis Apis iactans dulcedine mellis, acumen,
Munere sic Princeps, & regit ense viros.
Nam proprijs opibus virtutis munerat actus,
Supplicijs contrà persequiturque nefas.
Astreæ sic iura iubent; sic candor honesti,
O Præsul felix! aurea sæcla nouat.

CORONA VI.

AStreæ sic iura iubent; sic candor honesti;
O Præsul felix! aurea sæcla nouat.
Hinc *Bandinellus* tersa rubigine ferri,
Legibus innocuis ferrea sæcla fugat.
Nam virtutis amor stimulat lacerare nocentes,
Nec iustas, ipso iudice, quærit opes.
Munera Iustitiæ nequeunt fraudare tenorem,
Cum vacuas Iudex præcipit ire manus.

CORONA VII.

MVnera, Iustitiæ nequeunt fraudare tenorem,
Cum vacuas Iudex præcipit ire manus.
Hoc *Volumnus* habet; cuius contagia turbant
Cor nec auaritiæ; nec premit æris amor.
Diuite de censu desertos nutrit egenos;
Pauperis hinc verè dicitur esse Pater.

CORONA VIII.

DIuite de censu desertos nutrit egenos;
Pauperis hinc verè dicitur esse Pater.
Namq; inopis sortes, Heros miseratus iniquas,
Oppressis numquam denegat auxilium.
Sic afflicta Nurus proprio viduata Marito
Lite grauis, nescit tristitia damna fori.
Protegit orbatos pueros, tristesq; puellas,
Et patria illorum mente tuetur opes.
Principe sub tanto quis non traducere luces
Ambiat? est inter viuere delicias.

CORONA IX.

PRincipe sub tanto quis non traducere luces
Ambiat? est inter viuere delicias.
Haud iuga fert Populus, quando mens conscia recti
Dirigit, & pacis corda Regentis amor.
Non odia accendit, nec quidquid adornat Enyo;
Æqualisquè magis se putat esse suis.
Nil sibi, cuncta alijs Princeps ignoscere debet;
Sit Rectoris onus, quod pietatis opus.

CORONA X.

NIl sibi, cuncta alijs Princeps ignoscere debet;
Sit Rectoris onus, quod pietatis opus.
Impia corda gerens moderaminis ausa relinquat,
Non Pater, aut Dominus, fortè Tyrannus erit.
Occulit hircanæ gelido sub pectore Tigris
Corda, nequit Superos hic, nec amare homines.
Aspera barbaricis armans præcordia curis,
Temperet in Lybricis ora ferina plagis.

CORONA XI.

ASpera barbaricis armans præcordia curis,
Temperet in libycis ora ferina plagis.
Nam pecudum melius potis est frænare Cateruas,
Et dare Tartareis impia iura feris.
Religione sacer, summiq; Parentis Alumnus
Volumnus, renuit, quod cupit impietas.
Hinc, sapiens, (est certa fides) dominabitur Astris.
Quis sapiens Princeps? qui pius, ille sapit.

CORONA XII.

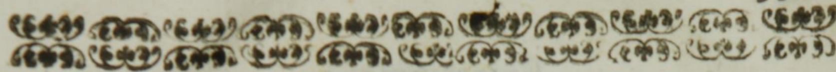
HInc, sapiens, (est certa fides) dominabitur Astris,
Quis sapiens Princeps? qui pius, ille sapit.
Nam pietatis summa est, formidare Polorum
Fulmina, & æterni iussa timere Patris.
Innumeras Præses concludat pectore dotes,
Imperet vt rectè, pareat huic melius.
Sic benè iura viris dat *Bandinellius* Heros,
Dogmata qui mira Numinis arte bibit.

CORONA VLTIMA.

SIc benè iura viris dat *Bandinellius* Heros,
Dogmata qui mira Numinis arte bibit.
Viuat Apollinea dignus circumdare lauro
Tempora, iam pridem nostri Heliconis honos.
Nestoreos illi Lachesis cum neuerit annos,
Ætheris innocuo proterat Astra pede.
Dulcisona dum Virgo reuerberat aëra voce
Vltima, quæ laudum concinit ore melos;
Lampade cæruleum præclusit Phębus Olympum,
Occuluitq; iubar, nocte tegente solum.
Viuat io, recinunt vno simul ore Camænæ,
Volumnus; foueat verna iuuenta Senem.

De

De gentilitijs Eminentissimi

BANDINELLI
INSIGNIBVS,

Per Equitem cataphractum in Orbe inclusum, signa in cuspide lanceæ manu dextra gestantem, Equoq; inuectum, expressis.

Epigramma I.

De Equite Stemmatis BANDINELLI.

QVod generosus Eques geminis calcaribus artus
Cornipedis stimulet, Martia signa gerens,
Iudice me, virtutem pectoris indicat alti,
Quàm *Volumnus* Eques cordibus occuluit.
Dum potuit superare nefas, sensumq; rebellem,
Hostibus edomitis, læta trophæa tulit.
Dotibus ingenuis armans, velut Ægide, mentem,
Inuidiæ insidias vicit inermis Eques.

Epigramma 2.

Idem argumentum.

HIc cataphractus Eques, ferratis calcibus, acris
Ilia tundit Equi, dum grauat hasta manum.
Arduus at Sonipes tanto Sessore superbit,
Impatiensq; loci verberat vngue solum.
Quam, *Volumne*, tuis dispar Clementia signis,
Quæ medio in culto pectore sceptra tenet?
Mites ipse tenes animos, faciemq; benignam,
Et blandus roseo sedit in ore lepos;
Stemmata cur iactas rabidum resonantia Martem,
Horret vt in rutila Casside fortis Eques?
At liuore (reor) prostrato sortis iniquæ,
Perdomito ostentas hoste Trophæa manu.
Pertractent alij bellum Ducis arma minantis,
Inuidiam, victor, tu sinè Marte domas.

Epigramma 3.

De Equo BANDINELLO.

BVcephalus, Pyroisuè magis, vel diceris Æthon,
Cyllarus; an potius Pegasus vngue ferax.
Quidquid eris; magni Sessoris robora prodis;
Hunc *Bandinelli* progenuere Patres.
Bucephali si nomen habes; tibi fræna relaxat,
Quem nec Pellæi sterneret ira Ducis.
Nomina syderei si iactas Axis Equorum,
Titanis currus qui moderetur erit.
Forsan Amiclæi velox te fama remordet
Alitis? hic alter Castor in Orbe nitet.
Si tu Pegaseo vocitari nomine gaudes;
Non deest Bellephron qui tua terga domet.
Hinc benè *Volumni* Proauita Insignia præfers:
Vnius innumeros fama rependit Auos.

Epigramma 4.

De Equo BANDINELLO.

HOste triumphato, ſpumantibus vndiq; riuis
Sanguineis, Marti munera ſoluit Equus.
Præmia digna Deo bellorum facta regente,
Namq; Duci palmæ gaudia carpit Equus.
Sic tibi, magne Heros, ſeries cum ſtrauit Auorum
Hoſtiles Cuneos, Stemmata dat Sonipes.
Hinc palmis aſsueta Cohors generoſa Nepotum,
Armigeri quamuis neſcia Martis, ouat.

Epigramma 5.

De *BANDINELLO Vexillo*.

AGminibus fusis, atq; Vrbibus ense subactis,
Belligeri ostentant signa superba Duces.
Euertit postquam Gens *Bandinella* Phalangas,
Vexillum Generi dextra tremenda dedit.
Tarpeias alij accelerent conscendere rupes,
Laurigeraq; comæ cingere fronde niues:
Ornare æternis plus est at Stemmata signis,
Non sua & assidua ferre Trophæa manu.

Epigramma 6.

De BANDINELLO Vexillo.

PAnderet vt validæ Alcides conamina dextræ,
Roboris exuuiæ ſigna Leonis erant.
Bandinella Domus, vires vt vulget Auorum,
Vexillo Heſperijs fert monumenta plagis.
Herculeus domuit labor ardua terga ferarum;
Sternere barbaricas hi potuere manus.
Maius at eſt, homines, quam debellare Leones;
Hinc ſigna hoc retulit nobiliora Genus.
Siquè datur ſpolium, proſtrato Rege ferarum,
Exuuijs alij; hi corde Leonis ouant.

Epigramma 7.

De Orbe BANDINELLO.

B*Andinellus* Eques patulo præclusus in Orbe,
Romulei fasces innuit Imperij.
Inter Alexandros Latiæ qui Tertius Arci
Præsedit, Generis surculus huius erat;
Hostibus hic pulsis, solij mox culmina pressit;
Arbiter hinc Orbis, Stemmatis Orbe tumet.

Epigramma 8.

De Orbe BANDINELLO.

QVem tenuit Macedo dominandi dira cupido,
Ingemuit Mundos, nec ſatis Orbis erat.
Bandinellus Eques triplici Diademate quamuis
Tempora velaret, clauditur Orbe tamen.
Pellæo hinc maior Duce, dum benè corda coercet;
Magna regat quamuis Regna, minora cupit.

Ro-

Romandiæ Vrbes Eminentiſs. BANDINELLO obſequium præſtant.

RAVENNA.

ÆMula Romulei Tybridis, Romæq; ſuperbæ,
Hoſpitium Ducibus, Principibuſq; dedi.
Supplice quo vultu ſum deuenerata coronas,
Ipſa tuis plantis oſcula ferre paro.
Nam quod purpureo cerno fulgere Galero
Cinget (credo equidem) terna corona caput.
Tu pietate Patris veteri ſuccurre Rauennæ,
Principe te, nullum ſentiat eſſe iugum.

FORVM LIVII.

VRbs, quæ frugiferis ſurgit felicior agris,
Montoni & rapidis quam ſecat vnda vadis:
Marte ferox, doctæ tum Palladis arte ſuperba,
Innumeros peperi, prodigioſa, Duces.
Quæ vel Apollineæ iactant miracula Rupes,
Hoc vno potui conglomerare ſolo.
Diuitias Natura ſuas hic prodigit; indè
Luxuriant ſegetes; ars ibi reddit opus.
Hic croceos cernis latè vernare colores,
Quos creat Eois terra Sabæa plagis.
Aurea gemmarum nobis cum munera deſint,
Nil tua par meritis Liuia ferre valet.
Principi at obſequij ſunt corda tributa perennis
Vrbs fida omnigenas corde repenſat opes.

CÆSENA.

QVam iuga, quã valles, ditat quam Tethyos vndis,
Quamq; Minerua vehit, Liber & ipſe datis.
Hic in odoratis ſpumat vindemia campis,
Clauduntur patrio florea rura ſinu.
Hic flauent ſegetes; pomis exuberat arbor,
Delicias tellus congerit in gremio.
Vrbs, *Volumne*, humili lambit veſtigia vultu,
Læta ſupercilium deuenerata Patris.
Adſpice Cæſenam, Princeps, famulamq; fidelem,
Illi frons hilaris tutus Olympus erit.

ARIMINVM.

ME celebrant vastum ciuilia bella per Orbem
 Romulidum, prior & Cæsaris ausa tuli.
Arma, Togæq; graues æquant mea nomina olympo,
 Me fouet æquoreis Oceanitis aquis.
Sæua Liburnorum me dextera contudit olim;
 Ceù Phœnix, Domina sum renouata manu.
Principe te, current meliori fusa metallo
 Sæcula, iam fines Pace regente meos.
Hinc, *Volumne*, colo Nomen, vultusq; benignos,
 Et Famula, expecto iussa paterna tamen.

FO-

FORVM CORNELII.

VRbs decus Italiæ, Diuorum nobile Bustum,
Gratior ò superis, terra beata, Choris.
Contulit ista viris sacræ donaria palmæ,
Sanguinibus Proceres hic maduere Dei.
Hic nitor ille sophum Petrus, miracula linguæ
Chrysologus fudit, fama Poli, atq; soli.
Hos Mare, terra alios, ardor Mauortius illos;
At fauor Aethereus me super Astra vehit.
Bandinellus amor seruet me fronte serena,
Spirat nulla meis clarior aura plagis.
Hac duce, tuta fruar grato telluris honore,
Aerumnas inter viuere læta potis.

ME patulæ lances iactant, patinęq; niuales,
Vaſaq; perſpicuo nobiliora gelu.
Me Toga, me Mauors æquat, me Pallas Achiuis;
Nec Natura mihi, cruda Nouerca fuit.
Fertile namq; ſolum Cereali munere abundat,
Extitit haud noſtris Liber auarus agris.
Purpureis, *Volumne*, tuis dat baſia plantis,
Nec par ſeruitium Vernula ferre negat.
Dumq; meos populos pacata lege gubernas,
Sæcla fremant, me Orbis nulla procella premet.

AVTHORIS VOTVM.

FRonte,precor,facili,Princeps, quę,cerne,Libellus
Aggerit, Aonijs emodulata Choris.
Perlege factorum feriem, monumenta Parentum,
Inuicti Generis munera, Sceptra, Duces.
Non pretiofa Tagi, nec Iberi dona capeffes;
Vel quod in auriferis euomit Hermus aquis;
Seù mage Pontus alit; feù præfodit Indus arenis,
Queis tua fe rufugit contemerare manus.
Carmina fudatæ iactant hic præmia palmæ,
Dat meriti & certam pagina noftra fidem.
Forsperit, heù fati fubeunt contagia Gazę,
Sola Necis damnis fama fuperftes erit.

Ego infrascriptus de mandato adm. Reuer. Patris Magistri Fr. Angeli de Iulianis Vicarij S. Officij Cæsenæ perlegi librum adm. Reuer. Patris D. Isidori Moratini Monachi Cassinensis, cui titulus MVSÆ GENIALES, & nihil reperi, quòd secundum genus lucubrationum poeticarum sit contra bonos mores, & Ortodoxam fidem, immo varijs eruditionibus refertum, typis dignum censeo. Datum Cæsenæ nonis Septembris anno salutis 1661.

Ità est Io. Hercules Canon. Raynaldus I. V. D. & S. Officij Consultor.

Imprimatur

Fr. Angelus Iulianus Sac. Theol. Magister, ac Vicarius S. Officij.

